

σχετικά με αυτά που δεν λέμε μετά τη σφαγή στο Charlie Hebdo

Η δεξιά, ελληνική και ευρωπαϊκή, δεν μας λέει ότι δεν την ενδιαφέρει καθόλου η ελευθερία του λόγου. Η πορεία των πολιτικών ηγετών στον Παρίσι ήταν μια γελοία και υποκριτική κίνηση και ορθώς απαντήθηκε αρμοδίως από συντάκτη του ίδιου του περιοδικού. Κάνουμε εμετό πάνω σ' αυτή την υποστήριξη. Η ελευθερία του λόγου και η ελευθερία του τύπου είναι για τον κόσμο ολόκληρο μια πονεμένη ιστορία. Η πιο εύκολη και γρήγορη απόδειξη είναι να σκεφτούμε ότι πλέον τα ρεπορτάζ έχουν δώσει τη θέση τους στα διάφορα leaks, τη μαζική δημοσίευση εγγράφων και ντοκουμέντων διαδικτυακά. Η απάντηση των κυβερνήσεων στις διαρροές αυτές ήταν η με διάφορους τρόπους δίωξη και προσπάθεια να σταματήσει αυτή η προσπάθεια. Εκτός αυτού, θα ήταν μάλλον άστοχο να μιλάμε για ελευθερία του λόγου όταν η συγκέντρωση στην ιδιοκτησία των media βρίσκεται σε αυτό το επίπεδο, ενώ ως προς τα ελληνικά πράγματα, όταν η διαφήμιση κινείται με τους τρόπους που κινείται. Στον ελληνικό χώρο τα πράγματα είναι ακόμη πιο δύσκολα. Όταν ο πρωθυπουργός της χώρας, προσβεβλημένος βαθύτατα από την παλαβή αντιπολίτευση, δηλώνει ότι «οι Έλληνες πιστεύουν και αυτές οι εικόνες δεν θα κατέβουν ποτέ (σ.σ. από τα δημόσια κτίρια μη φανταστείτε τίποτα φοβερό)», σε τι διαφέρει από έναν πιστό μιας οποιασδήποτε θρησκείας που προσβάλλεται αν πχ. απεικονίσουμε σε σκίτσο τον Μωάμεθ. Φυσικά ο Σαμαράς δεν σκότωσε κανέναν, αλλά ούτε όλοι οι θρησκόληπτοι μουσουλμάνοι σκότωσαν κάποιον. Το κοινό τους είναι ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία. Παρόλα αυτά ο Σαμαράς ένιωσε τόσο Charlie, ώστε πήγε και στην πορεία. (Για τα ελληνικά πράγματα μια [εξαιρετική ανάλυση στο rednotebook](#) , στην οποία έχω μόνο μια μικρή ενστασούλα, την οποία θα εξηγήσω παρακάτω)

Εξάλλου η ευρωπαϊκή δεξιά δεν μας λέει πως διαχειρίζεται ένα τρομοκρατικό χτύπημα (το οποιοδήποτε τέτοιο, πόσο μάλλον ένα χτύπημα που σχετίζεται με τους περιβόητους τζιχαντιστές). Τέτοιου είδους γεγονότα αποδεικνύονται ιδιαίτερα εξυηρητικά, αφού ακολουθούνται από τέρατα τύπου patriot act και απεριόριστες δυνατότητες στη φαρέτρα των κρατικών μηχανισμών. Ήδη από τη δεύτερη μέρα μετά το μακελειό, διαβάζουμε ότι επιτέλους πρέπει να λειτουργήσει αυτή η ευρωπαϊκή τράπεζα δεδομένων για όσους μένουν ή διασχίζουν την ήπειρό μας. Επίσης διαβάζουμε για το στρατό που βγαίνει στο δρόμο στη Γαλλία ή πιο πρόσφατα στο Βέλγιο. Σε ευαίσθητα σημεία και για λόγους ασφαλείας ο στρατός παίρνει τη θέση που ζορίζεται να πάρει αλλιώς. Τη θέση του συνομιλητή στο δημόσιο χώρο. Ο συνομιλητής αυτός αλλάζει τους όρους στο τραπέζι της δημόσιας συζήτησης όπως την άλλαξε ως πούμε η παρουσία της Εθνοφρουράς στο Φέργκιουσον. Ο πανικός των κατοίκων είναι σχετικά απροσδιόριστος και ο φόβος παίζει φλιπεράκι. Τι φοβόμαστε στην περίπτωση των ΗΠΑ; Τις ταραχές ή τους ένστολους με τα όπλα;

Sad Khartoon! I'm Just a Muslim .. [From a Muslim
#Cartoonist](#) *RIP* [#CharlieHebdo](#)
pic.twitter.com/27Vt2RvAGs

– ALBAIH (@khalidalbaih) [January 7, 2015](#)

Το ευρωπαϊκό και ελληνικό μετριοπαθές κέντρο, οι αυτοαποκαλούμενοι και φιλελεύθεροι, δεν μας λένε ότι **αυτό το Ευρωπαϊκό Ιδεώδες** για το οποίο μιλούν και στο οποίο ομνύουν με αφορμή το Charlie Hebdo στην πραγματικότητα **δεν υπάρχει πια**. Υπάρχει «Ευρώπη Φρούριο», υπάρχουν πνιγμένοι στη Μεσόγειο, υπάρχει βίαιη φτωχοποίηση πληθυσμών και άνοδος του ρατσισμού και της ακροδεξιάς (τις τελευταίες εβδομάδες θυμίζουμε ότι έχουν γίνει αντι – ισλαμικές διαδηλώσεις στη Γερμανία, επιθέσεις σε χώρους λατρείας μουσουλμάνων στη Σουηδία κι είχαμε επιθέσεις σε μουσουλμάνους στη Γαλλία). Δεν υπάρχει ελευθεροστομία, δεν υπάρχει ελεύθερη έκφραση, δεν υπάρχει

ανεκτικότητα. Ή μάλλον υπάρχει για ένα κομμάτι του λευκού προνομιούχου πληθυσμού της ηπείρου. Ή μάλλον υπάρχει, αν δέχεσαι το κυρίαρχο μοντέλο του κυνικού ανταγωνιστικού entrepreneur και εναλλακτικά του επισφαλούς εργάτη ή του κυνηγού επιδοτήσεων. Δεν υπάρχει η Ευρώπη του Charlie Hebdo, πόσο μάλλον η Ελλάδα του Charlie Hebdo. Υπάρχει η Ελλάδα της καταδίκης του Παστίτσιου, η Ελλάδα του “η Δούρου δεν πήγε στην εκκλησία” και η Ευρώπη που στοιβάζει άπιστους σε στρατόπεδα «φιλοξενίας». Αλλά ξέχασα, δεν μας επιτρέπει το σύμφωνο σταθερότητας λεφτά και σπατάλες για να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους, μας επιτρέπει μόνο να ασκούμε εξωτερική πολιτική στην ευρύτερη Ανατολή και την Αφρική. Είναι βέβαια πολύ βολικό για τις δυτικές κοινωνίες να ανακαλύπτουν τον εχθρό και το καινούριο διακύβευμα σε ένα πόλεμο πολιτισμών και αξιών. Αλλά αν είμαστε λίγο πιο προσεκτικοί θα δούμε ότι αυτοί οι περίφημοι τζιχαντιστές δεν είναι παιδιά μιας ζώδους και πρωτόγονης Ανατολής, αλλά κατεξοχήν τέκνα της Δύσης.

Διαβάζουμε απ’ [τον Πάνο Χαρίτο](#): «Σύμφωνα με το τμήμα αναλύσεων της βρετανικής MI5, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες όπου παρατηρήθηκε αύξηση των ρατσιστικών ενεργειών, παρατηρήθηκε αντίστοιχη αύξηση του αριθμού υπηκόων των εν λόγω χωρών που μετέβησαν σε εμπόλεμες ζώνες και εκπαιδεύτηκαν κυρίως από την Αλ Κάιντα.» [Επίσης διαβάζουμε](#) ότι ο Marc Sageman, πρώην CIA, λέει ήδη το 2004 ότι ως προς τα μέλη της Αλ Κάιντα δεν μπορούμε να χρησιμοποιούμε το στερεότυπο του φτωχού απλοϊκού ανθρώπου που του έκαναν πλύση εγκεφάλου, αλλά ότι θα πρέπει περισσότερο να μιλάμε για ανθρώπους μορφωμένους, κοσμοπολίτες, με καλές δουλειές και όχι πχ. με ιστορικό ψυχικό ασθενειών. Δεν είναι παλαβοί πριμιτιβιστές λοιπόν. Είναι άνθρωποι που έζησαν στη Δύση, βίωσαν στο πετσί τους το ευρωπαϊκό κεκτημένο, είδαν τι σημαίνει ρατσισμός ακόμη κι αν έχεις χαρτιά κι είσαι πολίτης της Γαλλίας ή του Βελγίου. Είδαν τι σημαίνει ευρωπαϊκή πολιτική και την ξέρουν πολύ καλά. Είδαν το ευρωπαϊκό πρότυπο ζωής, την υπόσχεση της ελευθερίας και τη βρήκαν πικρή. **Αν κάποτε κάποιος στρατολογούνταν στη μικροπαραβατικότητα των προαστίων ή κάποιος απλά χάνονταν στο πλήθος της Δύσης, ίσοι**

αλλά μονίμως Άλλοι, τώρα πιθανόν βρίσκουν τον εαυτό τους και το πολυπόθητο νόημα στο κάλεσμα ενός ριζοσπαστικού (και ολοκληρωτικού) Ισλάμ που θα πάρει εκδίκηση για όλα.

Για το ελληνικό κέντρο τα λόγια περισσεύουν. Φτάνει η παρουσία στο γαλλικό ινστιτούτο, τις προάλλες, των διαφόρων επώνυμων υποστηρικτών της ελευθερίας, οι οποίοι στο ένα χέρι κρατούν τον Ραμπελέ και στο άλλο το στυλό που υπογράφει το άνοιγμα ενός ακόμη στρατοπέδου συγκέντρωσης. Δεν πειράζει, για όλους έχει photo op.

*WaPo cartoonist [@AnnTelnaes](#) shows support for [#CharlieHebdo](#) *
<http://t.co/RyV0pzWmzn>
pic.twitter.com/8mIMqmqXYY

– Andrew Katz (@katz) [January 7, 2015](#)

Η αριστερά, σε πολλές περιπτώσεις, , δεν μας λέει ότι δεν παραδέχεται ότι υπό τον φόβο της ισλαμοφοβίας, δεν μιλάει αρκετά για αυτό που συμβαίνει, **αν δεν το υποτιμά κιόλας**. Πριν προλάβει να κατανοήσει το τι έγινε και να πενθήσει τους νεκρούς του Charlie, βιάζεται να ξεπετάξει το ζήτημα. Περιορίζεται σε μια εξήγηση των γεγονότων που λέει ότι χοντρικά «εμείς (ως Δύση) τους βομβαρδίζουμε, εμείς εμμέσως τους χρηματοδοτούμε, εμείς δημιουργούμε το πρόβλημα». Η αφήγηση αυτή δεν είναι λάθος, απλά απαντά με πολύ μερικό τρόπο σε ένα πολύ σύνθετο φαινόμενο. Στη guardian, μία αρθρογράφος σημειώνει μάλλον εύστοχα ότι **ο νεοφιλελευθερισμός και το σημερινό «ριζοσπαστικό Ισλάμ» είναι αδερφάκια**, καθώς και τα δύο εχθρεύονται τη δημοκρατία και φλερτάρουν με τον ολοκληρωτισμό. Και εδώ είναι η διαφωνία μου με το άρθρο στο rednotebook, που λίνκαρα παραπάνω, και το οποίο λέει ότι θα έπρεπε να δούμε αυτή την επίθεση ως ένα μεμονωμένο γεγονός. Δεν πρόκειται για ένα μεμονωμένο γεγονός, αλλά για την επόμενη πίστα που λέγεται «φέρνουμε τον πόλεμο πίσω στη Δύση, όπως αυτοί τον είχαν φέρει στην Ανατολή». Οι αναλύσεις (άλλες

ύποπτες κι άλλες όχι και τόσο) αναφέρουν ότι φονταμενταλιστές θεωρούν ότι πρέπει να βρουν νέους τρόπους να αναβαθμίσουν τη δική τους μάχη. Αν θεωρούμε ότι οι «τζιχαντιστές» μιλούν ως μια ολοκληρωτική, βάρβαρη «οργάνωση», θα πρέπει και να σκεφτούμε ότι δεν πρέπει να αφήνουμε τη συζήτηση για την αντιμετώπισή τους μόνο στα γεράκια της Δύσης, γιατί αυτοί ξέρουν μόνο πολύ συγκεκριμένους τρόπους. Drones, γκουανταναμο και βόμβες επί δικαίων και αδίκων. Αλλά δουλειά μιας κάποιας αριστεράς είναι και να αναλογιστεί πως μιλάει σε μια γκετοποιημένη κοινότητα ή σ' ένα δήθεν ενσωματωμένο μουσουλμανικό πληθυσμό που πνίγεται στον δυτικό κόσμο, ζώντας την κατωτερότητα του πολιτισμού του, ως ένας μόνιμος άλλος. Και δουλειά μιας κάποιας αριστεράς είναι να αντιμετωπίζει τους φασίστες, όταν ήδη υπάρχουν. Γενικά χρειάζεται προσοχή. Θυμίζω ότι μία απ' τις ελάχιστες εξεγερτικές διαδικασίες της πολυπληθούς μουσουλμανικής κοινότητας της Ελλάδας ήταν, όταν ο μπάτσος έσκισε το κοράνι στην Ομόνοια. Προφανώς βλέπουμε με χαρά τους εξεγερμένους μετανάστες, αλλά αν δεν μιλάμε και δεν συνυπάρχουμε μαζί τους σ' όλες τους τις προσπάθειες, τότε γιατί η εξέγερσή τους να μην πάρει θρησκευτικό χαρακτήρα; Χαρακτήρα δηλαδή που θα τους ενώσει μεταξύ τους και θα τους διαχωρίσει από μας, αφού εμείς έτσι κι αλλιώς διαρκώς διαχωρίζουμε με χίλιους τρόπους τον εαυτό μας απ' αυτούς, που σε τελική ανάλυση δεν είναι *ξένοι*, αλλά ο πάτος της εργατικής τάξης, το πιο υποτιμημένο της κομμάτι.

Can't sleep tonight, thoughts with my French cartooning colleagues, their families and loved ones [#CharlieHebdo pic.twitter.com/LqIMRCHPgK](https://pic.twitter.com/LqIMRCHPgK)

– David Pope (@davpope) [January 7, 2015](#)

Κατά τ' άλλα ο προοδευτικός κόσμος, εδώ και αλλού, αναλώθηκε να συζητάει αν τελικά το Charlie Hebdo ήταν τελικά ρατσιστικό ή όχι. Παράδειγμα [εδώ](#). Ακούω το επιχείρημα που λέει ότι η σάτιρα δεν μπορεί να χτυπάει κυρίως μια μικρή κοινότητα που

ήδη χτυπιέται από παντού, αλλά δεν είμαι σίγουρος ότι ίσχυε αυτό, καθώς αφενός δεν παρακολουθούσα το περιοδικό, αφετέρου κινδυνεύει να γίνει προβληματικός ένας συλλογισμός που αρχίζει να μετράει πως και πόσο μπορούμε να σατιρίζουμε κάποιον, ανάλογα με το πώς μπορεί να το εκμεταλλευτεί η κυρίαρχη ιδεολογία.

Με πείθει πάντως περισσότερο το άρθρο στο [Jacobin](#). Εδώ ο αρθρογράφος εξηγεί αναλυτικά γιατί κάποια απ' τα σκίτσα που κυκλοφόρησαν και που κοιτάχτηκαν ως ισλαμοφοβικά, δεν είναι τέτοια. Βγαλμένα απ' το κοντεξτ τους και απ' το πλαίσιο στο οποίο δημοσιεύτηκαν (δίχως ας πούμε το συνοδευτικό κείμενο), ασφαλώς είναι εύκολο να ερμηνευθούν ανάποδα απ' τον αρχικό τους σκοπό. Ο αρθρογράφος πάει όμως ένα βήμα παρακάτω και λέει τα εξής. Το θέμα δεν είναι αν το Charlie Hebdo ήταν ρατσιστικό ή όχι, που δεν ήταν πιστεύει ο ίδιος. Το πρόβλημα είναι ότι το περιοδικό επέμενε να πατάει σε μια παράδοση (την περίφημη *laïcité*) η οποία επιτίθεται σε κάθε θρησκεία (και εξουσία) κοροϊδεύοντας και γελοιοποιώντας τα πάντα και τους πάντες. Όμως σε έναν κόσμο σαν το σημερινό η πρόκληση είναι ένα περίεργο πράγμα. Σατιρικά σκίτσα για τον Χριστό ή τον Πάπα θα δεις παντού και πλέον το πιο πιθανό είναι μην τα σχολιάσεις καν. Η πρόκληση στον μεταμοντέρνο κόσμο είναι σχεδόν αδύνατη, όχι γιατί δεν υπάρχει συντήρηση ή θρησκοληψία, αλλά γιατί ο κόσμος κολυμπάει σε μια *χάωδη απροσδιοριστία*, όπου το νόημα απουσιάζει εντελώς και το σοκ μας αποχαιρετά καθώς βρισκόμαστε σε μια διαρκή αποχαύνωση και αμηχανία, απ' την επανάληψη εκατομμυρίων φωτογραφιών και πλάνων νεκρών παιδιών σ' όλον τον κόσμο. Δεν σοκαριζόμαστε με τίποτα γιατί τίποτα δεν σημαίνει κάτι. Οι μόνοι που μπορούν να προσβληθούν είναι πλέον κάποιοι μουσουλμάνοι που δεν ζουν βουτηγμένοι στο σημερινό Δυτικό Χάος, αλλά ακόμη κινητοποιούνται υπό το βάρος κάποιου νοήματος. Γι' αυτό το λόγο, εξηγεί ο αρθρογράφος, το περιοδικό είχε τόσο στοχεύσει στο Ισλάμ τον τελευταίο καιρό. Οι πιστοί του ήταν οι μόνοι που μπορούσαν να προκληθούν. Συνεπώς, σ' ένα κόσμο όπου όλα επιτρέπονται και τίποτα δεν έχει συνέπειες ώστε να μην μπορεί να συμβεί τελικά τίποτα πέρα

απ' αυτό που ορίζει η mainstream ιδεολογία, η σάτιρα του περιοδικού είχε καταλήξει να είναι απλά εκτός κοινωνικών συμφραζομένων ή άκυρη (**cultural irrelevant** την ονομάζει ο αρθρογράφος, ας το μεταφράσει κάποιος ωραία, αν μπορεί).

Και τελικά, το πιο σημαντικό που δεν λέμε, είναι ότι σ' αυτόν τον πόλεμο μεταξύ πολιτισμών που μας φόρεσαν κι απ' τις δύο κατευθύνσεις (αφήνοντας κατά μέρος το ποσοστό του εκατέρωθεν φτιαξίματος), η θέση μας δεν μπορεί να είναι ούτε με τους ακροδεξιούς, ούτε με τους φανατικούς, ούτε με τους δήθεν μετριοπαθείς (με όλα τα κέρδη του λευκού προνομίου). Η θέση μας είναι με τους μετανάστες, νόμιμους και χωρίς χαρτιά, με της γης τους κολασμένους, αφού μοιραζόμαστε μια παρόμοια τύχη. Το Φρούριο Ευρώπη σηκώνει τείχη και όπλα προς τα έξω και τείχη και όπλα προς τα μέσα.